

РОБЪРТ ШЕКЛИ
САМО ТРИ ВЪЗМОЖНИ
СВЯТА

Превод от руски: Магдалена Исаева, 1969

chitanka.info

Едуин Джеймс, Главният програмист на Земята, седеше на трикрако столче пред Изчислителя на възможностите. Беше хилаво човече с удивително некрасиво лице. Над главата му на няколкостотин фута висеше голямото контролно табло, което като че ли още повече го притискаше към земята.

Джеймс отривисто се изправи и разтърка лице. От цепнатината в таблото се показва книжна лента. Главният програмист я откъсна и впи очи в нея. После намръщено поклати глава и бързо излезе от стаята.

Петнадесет минути по-късно влезе в залата за конференции на Световния планиращ съвет. Насядали около дългата маса, го чакаха петимата представители на федеративните окръзи на Земята, повикани на извънредно заседание.

От тази година имаха нов колега — Роджър Бити, представител на двете Америки. Беше висок, малко тромав мъж, с буйна червеникава коса, почнала да пооредява на върха на главата, личеше си, че все още не се чувства свободно. Със сериозен и съсредоточен вид беше забил нос в „Ръководство по процедурата“ и с бързи къси движения току се долепваше до кислородната си възглавница.

Останалите членове на съвета бяха стари познати на Джеймс, Лан Ил от Пан-Азия, дребничък, сбръчкан и някак си неизтощимо енергичен, разпалено разказваше нещо на своя съсед, високия рус доктор Свег от Европа. Прелестната и нежна мис Чандрагор както винаги играеше шах с Аауи от Океания.

Джеймс включи монтирания в стената кислороден прибор и събралите се с благодарност отдръпнаха своите възглавници.

— Извинявайте, че ви накарах да чакате — каза Джеймс, — но едва сега получих последната прогноза.

Извади от джоба си бележник.

— На миналото заседание спряхме своя избор на възможната линия на развитие ЗБЗСС, която започва от 1832 година. Интересуваше ни животът на Алберт Левински. В Главната историческа линия Левински умира в 1935 година при автомобилна катастрофа. Но тъй като ние превключихме на Възможната линия ЗБЗСС, Левински избягна катастрофата, доживя до шестдесет години и успешно завърши своята мисия. Като резултат в наше време е заселена Антарктида.

Главният програмист разгъна лентата, която извади от Изчислителя на възможностите.

— Пред нас сега стои трудна задача. Според прогнозата Историческата линия предвещава големи усложнения и нямаме подходящи възможни линии, в които бихме могли да се превключим.

Членовете на съвета зашумяха.

— Позволете да ви изясня положението — каза Джеймс. Приближи се до стената и спусна надолу дългата карта. — Критичният момент се свежда до деня 12 април 1959 година и до човек на име Бен Бакстър. И така, ето какви са обстоятелствата.

Всяко събитие по своята природа може да завърши различно и всеки изход има приемственост в историята. В други пространственовременни светове Испания би могла да претърпи поражение при Лепанто, Нормандия — при Хастингс, Англия — при Ватерлоо.

Да предположим, че Испания е претърпяла поражение при Лепанто...

Испания е разбита напълно. Необходимата турска морска държава би очистила Средиземно море от европейските кораби. Десетина години по-късно турският флот би превзел Неапол и с това би отворил пътя на мавританското нашествие към Австрия...

Разбира се, всичко това би могло да стане само в друго време и пространство.

Подобни умозаклучения станаха възможни само след откриването на селектора за време и съответните премествания в историята. Още в 2103 година Осуалд Мейнър и неговата група теоретически доказа възможността да се превключва Историческата линия на други възможни исторически линии. Разбира се, в известни граници.

Например не можем да превключим в далечното минало и да направим така, че да кажем Вилхелм Нормански да загуби битката при Хастингс. Историческото развитие след това събитие би тръгнало по съвсем друг път, неприемлив за нас. Превключването е възможно само при съседни линии.

Тази теоретична възможност стана практическа необходимост през 2213 година, когато изчислителят на Сайкс-Рейбърн предсказа пълната стерилизация на земната атмосфера в резултат на натрупването на радиоактивни продукти. Този процес беше неизбежен и необратим. Могъл е да бъде избягнат в миналото, когато е започнало замърсяването на атмосферата.

Първото превключване беше направено с помощта на новоизобретения селектор на Адамс-Холт-Мартенс. Превключването стана такава необходимост, както профилактиката в медицината.

Но и превключването има свои граници. Настъпи времето, когато нито една достъпна линия вече не може да удовлетвори изискванията, защото всяко бъдеще става неблагоприятно.

— И така, ето какво ни очаква — продължи Едуин Джеймс. — И този изход е неизбежен, ако нищо не предприемем.

— Вие искате да кажете, — обади се Лан Ил, — че Земята ще свърши зле?

— За съжаление така е.

Програмистът си сипа вода и обърна няколко страници в бележника си.

— И така, изходният обект е някой си Бен Бакстър, умрял на 12 април 1959 година. Трябвало да поживее най-малко още десетина години, за да може да окаже необходимото въздействие на събитията в света. За това време Бен Бакстър ще купи от правителството Йелоустонския парк и ще го запази като парк с тази разлика, че ще внедри там правилно горско стопанство. Наследниците на Бакстър през следващите двеста години ще бъдат собственици на огромни горски площи по цялото Земно кълбо. Техните старания ще запазят на Земята обширни горски райони дори до наши дни. А ако Бакстър умре...

И Джеймс безнадеждно отпусна ръце.

— Със смъртта на Бакстър горите ще бъдат унищожени много преди правителствата да осъзнаят какви последици ще има това. По-късно ще настъпи Великата суша от ... 03 година, на която не ще могат да се противопоставят запазилите се все още оскъдни горски зони. И най-после ще дойде нашето време, когато естественият цикъл въглерод

— въглероден двуокис — кислород е нарушен и на нас ни остават само кислородните възглавници като единствено средство за запазване на живота.

— Отново засаждаме гори — вметна Аауи.

— Да, но докато пораснат, ще минат стотици години, дори ако се използват стимулаторите. А през това време равновесието може още повече да бъде нарушено. Ето какво значи за нас Бен Бакстър. В неговите ръце е въздухът, който дишаме.

— Ясно — обади се доктор Свег, — линията, в която Бакстър умира, явно не е подходяща. Но нали са възможни и други линии на развитие?

— Те са много — отговори Джеймс. — Но както винаги по-голямата част отпада. Заедно с Главната остават ни три линии на избор. За съжаление всяка от тях предвижда смъртта на Бен Бакстър на 12 април 1959 година.

Програмистът изтри потта от челото си.

— Казано по-точно, Бен Бакстър умира на 12 април 1959 година през втората половина на деня в резултат на делова среща с човек, на име Нед Брин.

Роджър Бити, новият член на съвета, нервно се изкашля.

— И това събитие се среща и в трите варианта?

— Именно! И във всеки вариант Бакстър умира по вина на Брин.

Доктор Свег тежко се надигна от мястото си. До този момент съветът не беше се намесвал в съществуващите линии на развитие. Но даденият случай изискваше вмешателство!

Членовете на съвета одобрително закимаха.

— Дайте да разгледаме въпроса по същество — предложи Аауи. — Не може ли, доколкото това изискват интересите на Земята, съвсем да бъде изключен Нед Брин?

— Невъзможно е — отговори програмистът. — Самият Брин играе важна роля в бъдещето. Той е успял на борсата да получи преимуществено право на собственост върху приблизително сто квадратни мили гори. И затова му е необходима финансовата подкрепа на Бакстър. Виж, ако може да се попречи на срещата между Брин и Бакстър...

— По какъв начин? — попита Бити.

— Както намерите за добре. Заплаха, убежище, подкуп, похищение — всякакви средства с изключение на убийството. На наше разположение са три свята. Ако съумеем да задържим Брин поне в единия от тях, това би решило задачата.

— Кой метод е за предпочитане? — запита Аауи.

— Хайде да изпробваме всички методи, във всеки свят различен — предложи мис Чандрагор. — Така ще имаме повече шансове. Но кой ще се заеме с тази работа — самите ние ли?

— Защо не, ние в случая сме компетентни лица — отговори Едуин Джеймс.

— В такъв случай — обобщи доктор Свег — нека всяка група да изхожда от това, че другите са претърпели поражение.

— То май и така ще стане — кисело се усмихна Джеймс. — Хайде да се разделяме на групи и да уточним методите на работа.

I

Сутринта на 12 април 1959 година Нед Брин се събуди, изми и облече. Точно в един и половина на обед му предстоеше да се срещне с Бен Бакстър, шефа на компанията „Бакстър“. Цялото бъдеще на Брин зависеше от тази среща. Ако можеше да получи поддръжката на гигантските бакстъровски предприятия и при това на изгодни условия...

Брин беше строен, красив, тридесет и шест годишен брюнет. В неговия преднамерено приветлив поглед се прокрадваше почти фанатична гордост, а здраво стиснатите му устни издаваха непреодолима упоритост. В движенията му се забелязваше увереността на човек, който постоянно се самонаблюдава и умее да гледа на себе си от страни.

Брин се упъти към вратата. Стисна под мишница бастунчето си и мушна в джоба си „Американските перове“ на Съмърсет. Никога не излизаше от къщи без този сигурен водач.

Накрая забодеше на ревера на сакото си златна значка във вид на изгряващо слънце — емблемата на неговия сан. Брин беше вече камерхер втора степен и много се гордееше. Мнозина считаха, че е още млад за такъв висок сан. Обаче всички бяха съгласни с това, че Брин не за възрастта си добросъвестно се отнася към правата и задълженията на своето положение.

Заклучи вратата на апартамента и се запъти към асансьора. Там вече се беше събрала група наематели, по-голямата част от които обикновени хора, но сред тях имаше и двама щалмайстери. Когато асансьорът спря, всички се отдръпнаха пред Брин.

— Чудесен ден, камерхер — приветствува го момчето и натисна копчето на асансьора.

Брин наклони леко глава, както подобава в разговор с простолюдието. Непрестанно мислеше за Бакстър. И все пак с крайчеца на окото си забеляза в асансьора висок, добре сложен мъж със златиста кожа и характерно за полинезиец лице, което

потвърждаваха и косите му очи. Брин дори се учуди какво би могло да доведе чужденеца в тяхната с нищо незабележителна многоетажна кооперация. Знаеше повечето наематели от всекидневните срещи, но, разбира се, поради скромното им положение не ги поздравяваше.

Когато асансьорът спря на партера, Брин беше престанал да мисли за полинезиеца, предстоеше му напрегнат ден. Предвиждаше трудностите в разговора с Бакстър и искаше предварително всичко да прецени. Излезе на улицата, априлското утро беше мрачносиво. Реши да закуси в кафене „Принц Чарлз“.

Часовникът му показваше десет и двадесет и пет.

* * *

— Е, и какво ще кажете? — попита Аауи.

— Струва ми се, че няма да мелим с него! — каза Роджър Бити. Той с цели гърди дишаше, наслаждавайки се на свежия, чист въздух. Какъв нечуван разкош — да се нагълташ с кислород. А при тях дори и най-богатите затваряха през нощта крана на кислородния балон.

Двамата вървяха след Брин на разстояние половин пресечка. Неговата висока, енергично крачеща фигура добре се открояваше в сутрешната тълпа.

— Забелязахте ли как се втрени във вас в асансьора? — попита Бити.

— Забелязах — усмихна се самодоволно Аауи. — Мислите ли, че предчувствува?

— За неговата чувствителност не гарантирам. Жалко само, че имаме толкова малко време.

Продължаваха да вървят след Брин, наблюдавайки как тълпата отстъпва пред него, а той върви напред, без да поглежда нито наляво, нито надясно. И тук именно започна...

Задълбочен в своите мисли, Брин налетя на представителен румен дебеланко; пурпурен медальон със сребърни инкрустации на кръстоносец първи ранг красеше гърдите му.

— Къде се намирате, не виждате ли пътя? — излая кръстоносецът. Брин беше видял с кого има работа. Преглътна оскърблението и каза:

— Извинете, сър!

Но кръстоносецът не беше склонен да прощава.

— Пъхате си муцуната в краката на по-възрастните!

— Без да искам — каза Брин и почервения от едва сдържана злоба. Около тях се събра тълпа минавачи. Обкръжиха в кръг двамата наконтени джентълмени, подбутваха се и се подсмиваха доволно.

— Съветвам ви друг път да гледате по-внимателно! — насилваше се дебелият кръстоносец. — Върти се по улицата като побъркан. Вашето брато по друг начин трябва да го учат на вежливост.

— Сър — опитваше се да отговори Брин, едва сдържайки спокойствие. — Ако имате желание да ме накажете, с удоволствие бих се срещнал с вас където и да е и с каквото оръжие благоволите да изберете.

— Аз? Да се срещна с вас? — кръстоносецът като че ли не вярваше на ушите си.

— Моят ранг позволява това, сър!

— Вашият ранг! — Та вие сте с пет степени по-ниско от мене, тъпако! Мълчете, иначе ще кажа на моите слуги, които също не са компания за вас, да ви научат на вежливост. А сега марш от пътя ми!

Кръстоносецът отблъсна Брин и горделиво продължи да шестува по-нататък.

* * *

Брин седна на една отдалечена маса в кафене „Принц Чарлз“. Ръцете му трепереха; с усилие на волята си се застави да не трепери. Да бъде проклет този кръстоносец първи ранг. Надут кавгаджия и самохвалко! Разбира се, щом стана дума за дуела, извъртя се. Скри се зад преимуществото на своето звание.

В душата на Брин нарастваше гняв, зловец, черен. Да убие този човек и пет пари да не дава за последствията! Да махне с ръка на целия свят! Никому няма да позволи да издевателствува над него.

„По-спокойно — си каза. — Няма защо да размахваш юмруци. Трябва да мислиш за Бен Бакстър и за предстоящата важна среща“. Погледна часовника си и видя, че приближава единадесет. След два часа и половина трябва да бъде в кантората при Бакстър и...

— Какво ще обичате, сър! — попита келнерът.

— Чашка шоколад, препечени филийки и яйца.

— Не бихте ли искали пържени картофи?

— Ако исках вашите картофи, щях да ви го кажа — нахвърли се върху него Брин.

Келнерът пребледня, преглътна, прошепна: „Да, сър, извинете, сър“ и побърза да се отдалечи.

„Само това липсваше — помисли си Брин. — Започнах вече да крещя и на прислугата. Трябва да се съвзема.“

— Нед Брин!

Брин трепна и се огледа. Ясно чу как някой шепнешком произнесе неговото име. Но наоколо на двадесет фута разстояние нямаше никой.

— Брин!

— Това пък какво е? — недоволно промърмори Брин. — Кой говори с мен?

— Нервничеш Брин, не можеш да се владееш. Необходима ти е почивка и смяна на обстановката.

Брин пребледня и внимателно се огледа. В кафенето нямаше почти никого. Само три възрастни дами седяха близо до вратата и зад тях двама мъже явно бяха улисани в сериозен разговор.

— Върви си в къщи, Брин, и си почини хубаво. Измъквай се, докато има възможност.

— Но имам важна делова среща — отговори Брин с треперещ глас.

— Вашата поръчка, сър — приближи се до него келнерът.

— Каквоо? — нахвърли се върху него Брин.

Келнерът уплашено отстъпи назад. Част от шоколада се разля по чинийката.

— Сър? — попита той с треперещ глас.

— Какво се мотаеш тук, дръвник такъв!

Келнерът опули очи срещу Брин, остави подноса и побягна. Брин подозрително погледна след него.

— Не си в състояние да се срещаш с никого — настояваше гласът. — Иди си в къщи, вземи нещо, опитай се да заспиш и да дойдеш на себе си.

— Но какво се е случило, защо?

— Разсъдъкът ти е в опасност! Гласът, който чуваш, е последният тревожен опит на твоя разум да запази равновесие. Това е сериозно предупреждение, Брин. Вслушай се!

— Не е истина! — възкликна Брин. — Здрав съм! Съвършено съм...

— Моля за извинение — разнесе се някакъв глас над рамото му.

Брин се отдръпна, готов да даде отпор на този нов опит да се наруши уединението му. Над него беше надвиснал син полицейски мундир. На раменете белееха еполетите на лейтенант-нотабил.

Брин преглътна спрялата се на гърдите му буца.

— Случило ли се е нещо, лейтенант?

— Сър, келнерът и собственикът на кафенето твърдят, че вие си говорите сам и заплашвате.

— Глупости! — озъби се Брин.

— Вярно е! Вярно! Ти полудяваш! — запищя гласът в главата му.

Брин се втренчи в тромавата фигура на полицая: разбира се, и той чува гласа. Но лейтенантът-нотабил вероятно нищо не чуваше, защото все така строго продължаваше да гледа Брин.

— Глупости! — Брин уверено отхвърли показанията на някакъв си лакей.

— Но и аз самият чух! — възрази лейтенантът-нотабил.

— Ето, сър, в какво се състои работата — започна Брин като внимателно подбираше думите. — Аз действително...

— Прати го по дяволите, Брин! — закрещя гласът. — Какво право има да те разпитва! Прасни му един в зъбите! Удари го хубавичко! Убий го! Размажи го!

А Брин продължи, прикривайки врявата в главата си.

— Наистина, говорех си сам, лейтенант! Имам, виждате ли, навика да мисля гласно. Така по-добре вкарвам мислите си в ред.

Лейтенантът-нотабил леко кимна.

— Но вие сте заплашвали, сър, без всякакъв повод.

— Без повод? А няма истинските яйца не са повод, сър? А намокреният хляб и разленият шоколад не са ли повод, сър?

— Яйцата бяха топли — от безопасно разстояние се обади келнерът.

— Казвам ви: студени и толкоз! Няма да ме карате да споря с някакъв си лакей, я!

— Абсолютно сте прав! — потвърди лейтенантът-нотабил, като този път закима енергично. — Но бих ви помолил, сър, да сдържате гнева си, макар и да сте абсолютно прав. Какво ли не може да се очаква от простолюдието?

— Не ще и дума! — съгласи се Брин. — Впрочем, сър, виждам пурпурна обшивка на вашите еполети. Не сте ли роднина на О'Донел от Еленовото Стражище?

— Ами да! Трети братовчеди по майчина линия. — Сега лейтенантът-нотабил видя изгряващото слънце върху гърдите на Брин. — Между другото, моят син е на стаж в юридическата корпорация „Чембърлейн-Холс“. Високо момче, казва се Келехън.

— Ще запомня това име — обеща Брин.

— Яйцата бяха топли — не преставаше келнерът.

— По-добре е да не спорите с джентълмена — прекъсна го офицерът. — Може скъпо да ви струва. Всичко най-хубаво, сър! — Лейтенантът-нотабил козирува на Брин и си отиде.

Брин плати сметката и го последва. Наистина остави голям бакшиш на келнера, но реши, че кракът му повече няма да стъпи в кафене „Принц Чарлз“.

* * *

— Ама че нехранимайко — възкликна с досада Аауи и скри в джоба си миниатюрния микрофон. — А пък аз помислих, че му натрихме носа.

— Щяхме да му го натрием, ако поне мъничко се съмняваше в своя разум. Няма как, ще преминем към по-решителни действия. Дрънкалките у вас ли са?

Аауи извади от джоба си два чифта медни белезници и едните подаде на Бити.

— Внимавайте да не ги загубите! — предупреди той. — Обещахме да ги върнем в Археологическия музей.

— Съвършено вярно! Ще може ли оттук да се промуши юмрук? Да, да, виждам.

Платиха сметката и тръгнаха.

* * *

Брин реши да се поразходи по крайбрежната улица, за да възстанови душевното си равновесие. Гледката на огромните параходи, които спокойно и уверено се държат на стапелите, винаги му действуваше успокояващо. Крачеше равномерно и се мъчеше да разбере какво става с него.

Тези гласове, които звучаха в главата му...

Може би наистина е загубил контрол над себе си? Един от вуйчовците му по майчина линия прекара последните години в специален санаториум. Старческа психоза... Не действуват ли и в него някакви скрити разрушителни сили?

Той се спря и се загледа в един кораб-гигант. Надписът на носа гласеше: „Тезей“.

Накъде ли ще се отпрати тази грамада? Може би в Италия. И Брин си представи лазурно небе, щедро слънце, вино и пълна блажена почивка. Не, това не е за него! Изморителна работа, постоянно напрежение на всички душевни сили — такава участ сам си избра. Дори ако това заплашва разсъдъка му — ще продължи да носи своя товар под оловносивото нийоркско небе.

Но защо, питаше се. Ето той е сигурен човек. Работата сама ще се придвижи. Какво му пречи да седне в парахода, да отхвърли всички грижи и да прекара година под южното слънце?

Радостна възбуда го обзе при мисълта, че нищо не може да му попречи. Сам си е господар, има достатъчно мъжество и силна воля. Щом имаше кураж да създаде такова предприятие, ще има сили и да се откаже, да смъкне всичко от плещите си и да замине, без да се оглежда.

„По дяволите, Бакстър“ — говореше си сам.

Душевното равновесие — ето кое е по-важно! Ще седне в парахода сега, още тази минута и по пътя ще изпрати телеграма на съдружниците си, в която всичко ще им...

* * *

По празната улица към него приближаваха двама минувачи. Той позна единия по златисто-мургавата кожа и характерните полинезийски черти.

— Мистър Брин? — обърна се към него другият, мускулест мъж с гъста червеникава коса.

— Какво обичате? — попита Брин.

Но изведнъж без предупреждение полинезиецът го обгърна с двете си ръце, като го закова на място, а червенокосият го цапардоса с юмрук, в който проблесна нещо металическо. Възбудените нерви на Брин реагираха с мълниеносна бързина. Не случайно по време на Втория световен кръстоносен поход служеше като неудържим рицар. И сега, след много години, рефлексите му действуваха безпогрешно. Избягна удара на червенокосия и удари с лакът полинезиеца в корема. Той изохка и за няколко секунди ръцете му се поотхлабиха. Брин се възползува от това, за да се измъкне.

Със силен замах удари полинезиеца с ръка, ударът попадна в гърлото. Полинезиецът загуби дъх и падна като подкосен. В същата секунда червенокосият се нахвърли върху Брин и започна да го удря с металическия бокс. Брин го ритна, не улучи и получи силен удар в стомаха. Брин загуби дъх, пред очите му причерня. И веднага върху него се стовари нов удар, който го простря на земята почти в безсъзнание. Но тук противникът му допусна грешка.

Червенокосият искаше да го ритне, но зле премери удара си. Брин се възползува от това, хвана го за крака и силно го дръпна, червенокосият загуби равновесие, тръшна се на паважа и си удари главата.

Брин се надигна, опитваше се да регулира дишането си. Полинезиецът се беше проснал с посиняло лице, ръцете и краката му правеха плавателни движения. Другарят му лежеше като мъртъв, от косите му капеше кръв.

Брин се огледа. Никой не видя сбиването. Нека противниците му, ако сметнат за необходимо, да съобщят в полицията.

Всичко като че ли се нареждаше. Разбира се, конкурентите са изпратили тази двойка, те имат интерес да осуетят сделката му с Бакстър. Тайнствените гласове също са някакъв техен фокус.

Но затова пък сега не могат да го спрат. Все още задъхвайки се, Брин се втурна към кантората на Бакстър. Повече не мислеше за

пътуване в Италия.

* * *

— Жив ли сте? — някъде отгоре се чу познат глас.

Бити бавно идваше в съзнание. За миг се изплаши, но като опипа главата си, се успокои — засега е цяла.

— С какво ме удари?

— Изглежда, че при падането на паважа — отговори Аауи. — За съжаление бях безпомощен. С мен той се справи още в зората на събитията.

Бити седна и се хвана за главата — нетърпимо го болеше.

— Ама че побойник! Първокласен борец!

— Не го дооценихме — каза Аауи. Чувствува се тренингът. Е как, краката носят ли ви още?

— Май че да — отговори Бити и се надигна от земята. — Вероятно вече е късно?

— Да, един часът без нещо. Срещата е определена за един и половина. Може би ще успеем да го спрем в кантората при Бакстър.

Не бяха минали пет минути и те се качиха в такси и с голяма скорост долетяха до внушително здание.

Хубавичката млада секретарка със зяпнали уста се загледа в тях. В таксито те малко се пооправиха, но видът им все още беше окаян. Главата на Бити беше превързана с носна кърпа, лицето на полинезиеца беше придобило зеленикав оттенък.

— Какво обичате? — попита секретарката.

— Днес в един и половина мистър Бакстър има делова среща с мистър Брин — започна Аауи с официален тон.

— Дааа...

Стенният часовник показваше един часа и седемнадесет минути.

— Трябва да видим мистър Брин преди тази среща. Ако не възразите, ще го почакаме тук.

— Моля! Но мистър Брин вече е в кабинета.

— Така ли? Но още няма един и половина.

— Мистър Брин пристигна по-рано и мистър Бакстър го прие веднага.

— Но аз имам спешен разговор — настояваше Аауи.

— Наредено ми е да не преча. — Момичето имаше изплашен вид и ръката му вече се протягаше към бутончето на масата.

Готви се да вика за помощ, досети се Аауи. Такъв човек като Бакстър, разбира се, не прави нито крачка без охрана. Срещата се е състояла, вече няма смисъл да се пъхат. Може би предприетите от тях стъпки са изменили хода на събитията. Може би Брин е влязъл в кабинета при Бакстър вече като друг човек; сутрешните приключения не са могли да преминат без следа за него.

— Не се тревожете — каза той на секретарката, — ще го почакаме тук.

* * *

Бен Бакстър беше нисък, набит, широкоплещест здравеняк с дебел врат и плешива глава. Мътните му очи без израз гледаха през златното пенсне. Беше облечен в обикновено работно сако, на ревера му блестеше рубин, обкичен с венче от перли — емблемата на палтата на лордовете от Уолстрийт.

Около половин час Брин излагаше своето предложение; бюрото на Бакстър беше осеяно с листове, Брин сипеше цифри, базираше се на господстващите тенденции, чертаеше перспективите. А сега, потънал в пот, чакаше отговора на Бакстър.

— Хммм — измуча Бакстър.

Брин чакаше. В слепоочията му чукаше, главата му като че ли беше пълна с олово, стомахът му се свиваше в спазми. Ето какво значи да отвикнеш да се биеш. И все пак се надяваше някак си да издържи.

— Вашите условия граничат с глупостта — каза Бакстър.

— Сър?

— Казах с глупостта. Вие какво, недочувате ли, мистър Брин?

— Съвсем не — отговори мистър Брин.

— Толкова по-добре. Вашите условия биха били уместни, ако говорехме като равни. Но случаят не е такъв, мистър Брин. И когато фирма като вашата поставя такива условия на „Предприятията Бакстър“, това звучи най-малко като нелепост.

Брин примижа. Не случайно Бакстър се слави като шампион в близкия бой. Това не е лично оскърбление, внушаваше си, а обикновен делови маниер, и той самият прибягва към него. Ето така трябва да се гледа на нещата!

— Разрешете да ви припомня — възрази Брин — ключовата позиция на споменатата горска площ. При достатъчно финансиране бихме могли почти неограничено да я разширим, без да говорим за...

— Мечти, надежди, пожелания — въздъхна Бакстър. — Идеята може и да струва нещо, но вие не съумяхте да я изложите както трябва.

„Разговорът е чисто делови — успокояваше се Брин. — Той няма нищо против да ме субсидира, по всичко се вижда. И аз самият съм подготвен да направя отстъпка. Всичко върви нормално. Просто търгува, намалява цената. Нищо лично...“

Много му се събра на Брин. Червендалестият кръстоносец, тайнственият глас в кафенето, мимолетната мечта за свобода, боят с двамата минавачи... Чувствуваше, че му е дошло до гуша...

— Чакам от вас, мистър Брин, по-разумно предложение. Такова, което би съответствувало на скромното, бих казал дори, подчинено положение на вашата фирма.

„Опипва почвата — говореше си Брин. — Но търпението му се изпари.“ По рождение Бакстър не стои по-високо от него. Как смее така да разговаря!

— Сър — произнесе той с посинели устни. — Това звучи оскърбително.

— Какво? — отговори Бакстър и в студените му очи проблесна насмешка. — Кое звучи оскърбително?

— Вашите думи, сър, и въобще вашият тон. Предлагам ви да се извините!

Брин се изправи и зачака вдървен. Главата му нечовешки бучеше, спазмите в стомаха му не прекъсваха.

— Не разбирам защо трябва да искам извинение — възрази Бакстър. — Не виждам смисъл да се свързвам с човек, който не е способен да отдели личното от работата.

„Прав е — помисли Брин. — Аз трябва да искам извинение.“ Но вече не можеше да се спре и без да му мисли, продължи:

— Предупредих ви, сър! Искайте извинение!

— Така няма да се разберам — каза Бакстър. — А честно да говорим, мистър Брин, смятах да се споразумея с вас. Ако искате, ще се опитам да говоря разумно — постарайте се и вие да отговорите разумно. Не искате от мен извинение и да продължим нашия разговор.

— Не мога! — каза Брин и с цялата си душа съжеляваше, че не може. — Искате извинение, сър!

Невисок, но добре сложен, Бакстър се изправи и излезе пред бюрото. Лицето му потъмня от гняв.

— Марш навън, нагло псе! Измитай се по живо по здраво, докато не са те изхвърлили, побесняло магаре! Марш оттук!

Брин беше готов да поиска извинение, но си припомни червендалестият кръстоносец, келнерът и двамата разбойници... Нещо в него щракна, той опъна напред ръката си и нанесе удар, като го подкрепи с цялата тежест на тялото си.

Ударът беше във врата и Бакстър политна към масата. Очите му потъмняха и той бавно се плъзна надолу.

— Моля за извинение — извика Брин. — Страшно съжелявам! Моля за извинение.

Падна на колене до Бакстър.

— Е как, дойдохте ли на себе си, сър? Страшно съжелявам! Моля за извинение!

Някаква частица от съзнанието му, все още не загубила способността да разсъждава, му подсказваше, че е изпаднал в неразрешимо противоречие. Необходимостта да действа беше толкова силна, както и необходимостта да иска извинение. И ето той разреши дилемата, като се опита да направи и едното, и другото, както се случва, когато в душата на човека е бъркотия: удря, а след това иска извинение.

— Мистър Бакстър! — извика той с тревога.

Лицето на Бакстър посиня, от ъгълчето на устата му потече кръв. И тогава Брин забеляза, че главата лежи под неестествен ъгъл към тялото.

— Ооох — въздъхна само Брин.

За три години служба като неударим рицар неведнъж беше виждал счупен врат.

II

Сутринта на 12 април 1959 година Нед Брин се събуди, изми и облече. Точно в един и половина му предстоеше да се срещне с Бен Бакстър, шеф на компанията „Бакстър“. Цялото бъдеще на Брин зависеше от тази среща. Ако получеше поддръжката на гигантските бакстъровски предприятия и при това на изгодни условия...

Беше строен, красив, тридесет и шест годишен брюнет. В неговия преднамерено-приятелски поглед се чувствуваше сърдечна доброта, а изразителната му уста говореше за искрено благочестие. Движеше се леко и свободно, като човек с чиста душа, непривикнал да разсъждава над своите постъпки.

Брин се упъти към вратата. Под мишница държеше молитвения си жезъл, а в джоба мушна „Ръководство по праведен живот“ на Норстед. Никога не излизаше от къщи без този сигурен водач.

Накрая прикачи към ревера на сакото си сребърна значка във вид на лунен сърп — емблемата на неговия сан. Брин беше посветен в сана аскет втора степен на западнобудистката конгрегация и това му доставяше известна гордост, разбира се, сдържана гордост, позволена за аскет. Мнозина считаха, че е млад за званието мирски свещеник, обаче всички бяха съгласни с това, че Брин не за възрастта си ревностно съблюдава правата и задълженията на своя сан.

Заклучи апартамента и се упъти към асансьора. Там вече се беше събрала група хора — по-голямата част западни будисти, но между тях имаше и двама ламаисти. Когато асансьорът спря, всички отстъпиха пред Брин.

— Чудесен ден, братко! — приветствува го момчето, натискайки копчето на асансьора.

Брин наведе глава точно на дюйм, както беше обикновеното скромно приветствие на пастор към член на братството. Непрестанно мислеше за Бен Бакстър. И все пак с крайчеца на окото си забеляза в асансьора прелестно крехко момиче с коси черни като крило на врана и мургаво-златисто лице. Индианка, реши Брин и се учуди какво ли би

могло да доведе чужденката в тяхната с нищо незабележима многоетажна кооперация. Познаваше болшинството свои съкооператори по външност, но считаше, че общественото му положение не позволява да се поздравява с всички.

Когато асансьорът спря на партера, Брин вече беше забравил индианката. Предстоеше му тежък ден. Предвиждаше всички трудности в разговора с Бакстър и искаше предварително да прецени всичко. Излезе на улицата, априлското утро беше мрачно. Реши да закуси в „Златният лотос“.

Часовникът му показваше десет и двадесет и пет.

* * *

— Да останеш тук и винаги да дишаш този въздух! — възкликна Джана Чандрагор.

Лан Ил се усмихна едва.

— Може би ще успеем и в наше време да дишаме такъв въздух. Как ви се стори той?

— Има вид на човек, доволен от себе си, фарисей и прекален светец. — Те вървяха след Брин на разстояние половин пресечка. Високата му прегърбена фигура се отделяше дори в нюйоркската утринна гъла.

— Не сваляше очи от вас в асансьора — отбеляза Ил.

— Знам. Мъж, който прави впечатление, нали?

Лан Ил учудено повдигна вежди, но нищо не каза. Продължаваха да вървят след Брин и наблюдаваха как хората му правеха път от уважение към неговия сан. И тук се случи...

Потънал в мислите си, Брин връхлетя на румен дебеланко с горда осанка, облечен в жълто расо на западнобудистки свещеник.

— Простете, по-млади братко, но, струва ми се, попречих на вашите размисления? — произнесе свещеникът.

— Вината е изцяло моя, отче. Защото е казано: нека младостта мери своите крачки — отговори Брин.

Свещеникът поклати глава.

— В младостта живее мечтата за бъдещето и старостта трябва да й прави път.

— Старостта е наш пътеводител — смирено, но настойчиво възрази Брин. Всички автори са единоподушни в това.

— Щом почитате старостта — възрази свещеникът, — то приемете и думите на стария човек, че на младостта трябва да се дава път. И моля без възражения, възлюбени братко мой!

Брин с обмислено любезна усмивка ниско се поклони. Свещеникът също се поклони и всеки тръгна по пътя си. Брин ускори крачки и още по-здраво стисна с ръка молитвения жезъл. Не му прилича на свещеника да се опира на своята преклонна възраст като аргумент в полза на младостта. И въобще в учението на западните будисти има много крещящи противоречия. Но на Брин не му беше до тях сега.

Влезе в кафенето „Златният лотос“ и седна на една отдалечена маса. Поглаждаше с пръсти сложната дантела на своя молитвен жезъл и чувствуваше, че раздражението му преминава. Почти мигновено си възвърна ясното, спокойно единство на разума и чувствата, а това е така необходимо за последователя на праведния живот.

Отново се замисли за Бен Бакстър. Човек трябва да мисли и за своите преходни задължения наред с религиозните. Погледна часовника си и видя, че е единадесет без нещо. След два часа и половина ще бъде в кантората на Бакстър и...

— Какво ще обичате? — попита келнерът.

— Вода и сушена риба, ако може — отговори Брин.

— Не желаете ли пържени картофи?

— Днес е пост и не се полага — отговори Брин, като от деликатност понижи глас.

Келнерът побледня, преглътна и прошепна: „Да, сър, извинете, сър!“ и побърза да се отдалечи.

„Напразно го поставих в глупаво положение — упрекна се Брин. — Да се извиня ли?“

Не, не, с това само повече ще смути келнера. И Брин със свойствената му решителност изхвърли от главата си келнера и отново започна да мисли за Бакстър. Ако към горските площи, които има намерение да купи, се прибавят капиталите на Бакстър и връзките на Бакстър, трудно е дори да се предвиди...

Брин почувствува неясна тревога. Нещо нередно ставаше на съседната маса. Обърна се и видя същото мургаво момиче. Тя плачеше

и се бършеше с мъничка носна кърпичка. Дребно смръщено старче безуспешно се опитваше да я успокои.

Плачещата девойка хвърли към Брин изпълнен с отчаяние поглед. Какво друго би могъл да стори аскет, оказал се в такова положение, освен да скочи и да се отправи към тяхната маса.

— Простете моята натрапчивост — каза той, — но неволно станах свидетел на вашата мъка. Може би сте сами в града? Не бих ли могъл да ви помогна?

— Никой вече не може да ни помогне — зариде момичето.

Старецът безпомощно сви рамене.

Брин се поколеба, но седна на тяхната маса.

— Поверете ми своята мъка — каза той. — Няма неразрешими проблеми. Защото е казано: през всички джунгли минава пътека и нейната следа отвежда до най-високата планина.

— В сърцето на младия човек е заключена сила и тя е опора за уморените ръце — процитира старецът. — Но кажете, млади човече, изповядвате ли религиозната търпимост?

— В най-голяма степен! — възкликна Брин. — Това е една от основните догми на западния будизъм.

— Отлично! И така знайте, сър, че аз и моята дъщеря Джана пристигнахме от Лхаграма в Индия, където се покланят на възплъщението на даритрийската космическа функция. Пристигнахме в Америка с надеждата да създадем тук малък храм. За съжаление схизматиците, които почитат превъплътяването на Мари, ни изпревариха. Дъщеря ми трябва да се върне вкъщи. Но фанатиците мариийци заплашват живота ни. Заклели са се да не оставят камък върху камък от даритрийската религия.

— Нима може нещо да застрашава вашия живот тук, в сърцето на Ню Йорк? — възкликна Брин.

— Тук повече откъдето и да било другаде! — каза Джана. — Човешката тълпа е маска и наметало за убийците.

— Моите дни и без това са преброени — продължи старецът със спокойствието на отречения. — Трябва да остана тук и да довърша своето дело. Защото така е писано. Но бих искал все пак моята дъщеря благополучно да се върне вкъщи.

— Никъде няма да отида без теб — отново се заплака Джана.

— Ще направиш това, което ти заповядат — заяви старецът.

Джана боязливо наведе глава пред погледа на неговите черни, пронизващи очи. Старецът се обърна към Брин.

— Сър, днес във втората половина на деня ще отплава параход за Индия. На дъщеря ми е нужен придружител, силен и надежден човек, под чието ръководство и защита тя би могла благополучно да пристигне. Готов съм да дам цялото си състояние на този, който ще изпълни това свещено задължение.

Изведнъж Брин бе обзет от съмнение.

— Просто не вярвам на ушите си — започна той. — А вие не...

Като че ли в отговор старецът измъкна от джоба си малка велурена торбичка и изсипа на масата съдържанието ѝ. Брин не се считаше за познавач на скъпоценни камъни, но все пак през годините на втория световен ѝехад доста нещо бе минало през ръцете му като религиозен инструктор. Би могъл да се закълне, че познава блясъка на рубините, изумрудите и брилянтите.

— Всичко това е ваше — каза старецът. — Отнесете камъните при някой златар. Когато потвърди, че са истински, може би ще повярвате и на моя разказ. Ако и това не ви убеждава...

От другия си джоб старецът извади дебел портфейл и го подаде на Брин. Брин го отвори и видя, че е натъпкан с едри банкноти.

— Всяка банка ще удостовери, че са истински — продължи старецът. — Не, не, моля ви се, настоявам вземете ги със себе си. Повярвайте ми, това е само малка част от онова, с което ще бъда радостен да ви се отблагодаря за вашата велика услуга.

Брин беше объркан. Мъчеше се да се убеди, че скъпоценните камъни са по-скоро изкусна имитация, а парите, разбира се, са фалшиви. И все пак знаеше, че не е така. Те са истински. Но ако богатство, което така се пилее, не предизвиква съмнение, то има ли съмнение в разказа на стареца?

В историята са известни случаи, когато истински събития надминават чудесата на вълшебните приказки. Нима в „Книга на златните отговори“ има малко такива примери?

Брин погледна плачещото мургаво момиче и го обзе велико желание да запали радост в тези прекрасни очи, да накара тъжната уста да се усмихне. Пък и в отправените към него погледи откриваше нещо повече от обикновен интерес към опекун и защитник.

— Сър! — възкликна старецът. — Възможно ли е вие да се съгласите, да сте готов...

— Можете да разчитате на мен! — каза Брин.

* * *

Старецът се спусна да му стисне ръката. Колкото до Джана, тя само погледна своя избавител, но този поглед струваше колкото топла прегръдка.

— Заминавайте още сега, не отлагайте — вълнуваше се старецът. — Да не губим време. Възможно е точно в тази минута да ни дебне врагът.

— Но не съм облечен за път.

— Няма значение! Ще ви снабдя с всичко необходимо...

— ... освен това приятелите, делови срещи... почакайте...! Дайте ми да се съвзема!

Брин пое дъх. Приключения в духа на Харун-ал-Рашид са привлекателни, спор няма, но не можеш да се впуснеш безогледно.

— Днес имам делови разговор — продължи Брин. — Нямам право да не присъствувам. След това можете да разполагате с мен.

— Как, да рискувам живота на Джана? — възкликна старецът.

— Уверявам ви, нищо няма да ви се случи. Ако искате, елате с мен... или още по-добре. Имам братовчед, който служи в полицията. Ще поговоря с него и ще ви бъде дадена охрана.

Девојката отвърна от него прекрасното си печално лице.

— Сър — каза старецът, — параходът отплава в един часа, нито минута по-късно.

— Параходи отплават едва ли не всеки ден — опитваше се да го убеди Брин. — Ще се качим на следващия. Имам особено важна среща. Толкова години се стремя към това. И не става дума само за мен. Имам предприятие, служители, съдружници, заради тях нямам право да не отида на тази среща.

— Значи за вас работата е по-важна от живота! — с горчива ирония възкликна старецът.

— Нищо няма да ви се случи — уверяваше го Брин. — Защото е казано: Звярът в джунглата се плаши от крачките си...

— Сам зная кое къде е казано. На моето чело и на челото на дъщеря ми смъртта вече е написала магическите си знаци и ние ще загинем, ако не ни помогнете. Ще намерите Джана на „Тезей“ в каюта I класа 2А. Вашата каюта, също I класа, е 3А, съседната. Параходът ще отплава точно в един часа. Ако ви е скъп нейният живот, заповядайте!

Старецът и дъщеря му станаха, заплатиха сметката и си тръгнаха, без да изслушат доводите на Брин.

На вратата Джана още веднъж го погледна.

— Вашата сушена риба, сър! — приближи келнерът. Той през цялото време се въртеше наоколо и не смееше да обезпокои посетителите.

— По дяволите рибата — изкрещя Брин. — Но веднага се сепна. — Хиляди извинения. Съвсем нямах пред вид вас — мъчеше се да успокои изплашения келнер.

Плати сметката, остави голям бакшиш и стремително излезе. За много неща още трябваше да помисли.

* * *

— Тази сцена ме състари с десет години, тя ми струва последните сили — оплака се Лан Ил.

— Признайте си: достави ви огромно удоволствие — възрази Джана Чандрагор.

— Е да, права сте — Лан Ил енергично кимна в знак на съгласие. Той цедеше на малки глътчици виното, което стюардът им беше поднесъл в каютата. — Въпросът е в това ще се откаже ли Брин от срещата с Бакстър и ще се яви ли тук?

— Струва ми се, че му харесах — отбеляза Джана.

— Кое то говори само за неговия безпогрешен вкус.

Джана поблагодари със закачливо кимване.

— Но каква беше тази история, дето я измислихте? Трябваше ли да струпате толкова страхотии?

— Беше абсолютно необходимо. Брин е силна и целеустремена натура. Но в него има и романтична жилка. И само вълшебна приказка, която съответствува на най-фантастичните му мечти, би го заставила да измени на дълга си.

— Ами ако не помогне и вълшебната приказка? — замислено отбеляза Джана.

— Ще видим. Лично на мен ми се струва, че ще дойде.

— А аз не разчитам много.

— Вие недооценявате своята красота и актьорското си дарование, скъпа моя! Впрочем скоро ще видим.

— Единственото, което ни остава — каза Джана, като се наместваше по-удобно в креслото.

Часовникът на бюрото показваше един без двадесет.

* * *

Брин реши да се разходи по крайбрежната улица, за да възстанови душевното си равновесие. Гледката на огромните параходи, които уверено и здраво стоят на стапелите, винаги му действувало успокояващо. Крачеше равномерно, като се стараяше да разбере какво се беше случило.

Тази прелестна, убита от мъка девойка...

Но какво ще стане с дълга, с труда на преданите му служители — та именно днес му предстои да завърши своето дело, да го увенчае с успех върху писмената маса на Бакстър. Спря се и се загледа в кораба-гигант. Ето го „Тезей“. Брин си представи Индия, лазурно небе, щедро слънце, вино и пълна блажена почивка. Не, всичко това не е за него. Изнурителна работа, постоянно напрежение на всички душевни сили — такава е частта, която сам си избра. Дори това да означава, че ще се лиши от най-прекрасното момиче на света — пак ще продължи да носи своя товар под оловносивото нюйоркско небе!

Но защо пък, питаше се Брин и напипваше в джоба си велурената торбичка. Материално е осигурен. Работата сама ще се придвижи. Какво му пречи да седне на парахода, да отърси от себе си всички грижи и да прекара година под южното слънце?

Радостна възбуда го обзе при мисълта, че нищо не може да му попречи. Сам си е господар, има достатъчно мъжество и силна воля. Щом е имал сили да създаде такова предприятие, то ще има сили и да се откаже от него, да стовари всичко от плещите си и да послуша повелята на сърцето.

По дяволите Бакстър, говореше си сам. Безопасността на момичето е по-важна от всичко. Ще се качи на парахода още сега, още тази минута и ще изпрати телеграма на своите съдружници, в която всичко ще им...

И така, решението е взето. Обърна се рязко, спусна се надолу по стълбите и без колебание се качи на борда.

Помощник-капитанът го посрещна с любезна усмивка.

— Вашето име, сър?

— Нед Брин.

— Брин, Брин... — помощникът се ровеше в списъка. — Нещо не го... О, да! Ето къде сте... Да, да, мистър Брин! Вашата каюта е на палуба А, номер 3. Разрешете да ви пожелаая приятно пътуване.

— Благодаря — каза Брин и погледна часовника си. Беше един без четвърт.

— Впрочем — попита той помощника — в колко часа ще отплавате?

— Точно в четири и половина, сър.

— В четири и половина? Сигурен ли сте?

— Абсолютно сигурен, мистър Брин.

— Казаха ми, че по разписание в един часа...

— Да, така е по разписание, сър! Но случва се да се задържим няколко часа. А после по пътя лесно наваксваме.

Четири и половина! Има още време. Може да се върне, да се срещне с Бен Бакстър и да успее за парахода. И двата проблема са решени!

Благославяйки неизповедимата, но благосклонна съдба. Брин се обърна и се спусна надолу по стълбичките. Успя веднага да хване такси.

* * *

Бакстър беше нисък, набит здравеняк с дебел врат и плешива глава. Мътните му очи без всякакъв израз гледаха през златно пенсне. Беше облечен в обикновено работно сако, на ревера му светеше рубин, сред венче от перли — емблемата на смирените служители от Уолстрийт.

За около половин час Брин изложи своите предложения, като се базираше на господстващите тенденции и набелязваше перспективите. И сега, облян в пот, чакаше отговора на Бакстър.

— Хммм — измуча Бакстър.

Брин чакаше. Слепоочията му пулсираха, празният стомах биеше тревога. В мозъка му човъркаше мисълта, че трябва да успее за „Тезей“. Искеше му се по-скоро да привърши работата и да се отправи на пристанището.

— Вашите условия за сливането на двете фирми напълно ме удовлетворяват — каза Бакстър.

— Сър! — можа само да въздъхне Брин.

— Повтарям: напълно ме удовлетворява. Вие какво, недочувате ли, братко?

— Във всеки случай не за такива новини — с усмивка го увери Брин.

— Лично мен сливането на нашите фирми ме изпълва с надежда — продължи усмихнат Бакстър. — Аз съм открит човек, Брин, и ще ви говоря без заобикалки; харесва ми как сте подготвили материала за нашата среща, харесва ми и как проведохте срещата. Дори нещо повече. Вие лично също ми харесвате. Радва ме нашата среща и вярвам, че сливането ще бъде от обща полза.

— Аз също вярвам в това, сър!

Те си стиснаха ръцете и се изправиха.

— Ще кажа на своите адвокати да съставят договора, изхождайки от нашата днешна беседа. Ще го получите в края на седмицата.

— Отлично! — Брин се колебаеше: да каже или не на Бакстър за своето пътуване в Индия. И реши нищо да не казва. Документите по негово указание ще препратят на борда на „Тезей“, а за окончателните подробности могат да се договорят и по телефона. Така или иначе, няма дълго да се задържи в Индия. Щом отведе благополучно момичето, веднага ще излети обратно.

Размениха си нови любезности и бъдещите съдружници се приготвиха да се разделят.

— Имате рядък молитвен жезъл — каза Бакстър.

— Какво? Да, да! Получих го миналата седмица от Хонгконг. Никъде не може да се намери такава изкусна резба като в Хонгконг.

— Да, зная. Мога ли отблизо да го разгледам?

— Разбира се. Но, моля, внимателно, много лесно се отваря.

Бакстър взе изящно украсената пръчица и натисна ръчката. На другия край изскочи острие и одраска леко крака му.

— Вярно, че много леко се отваря — каза Бакстър. Не съм виждал по-леко да се отварят.

— Струва ми се, че се порязахте?

— Нищо! Драскотина. А острието е лято в Дамаск.

Още няколко минути беседваха за тройното значение на острието в западнобудисткото учение и за най-новите течения в западнобудисткия духовен център в Хонгконг. Бакстър затвори жезъла и го подаде на Брин.

— Да, жезълът е отличен. Още веднъж ви желая приятен ден, драги братко, и...

Бакстър прекъсна на средата на думата. Устата му остана отворена, очите му се устремиха в някаква точка над главата на Брин. Брин се извърна, но не видя нищо друго освен стената. Когато отново се обърна към Бакстър, видя, че целият е посинял, а в ъгълчето на устата му се е събрала пяна.

— Сър! — извика Брин.

Бакстър искаше да каже нещо, но не можа. Две несигурни крачки — и рухна на земята.

Брин се втурна в приемната.

— Доктор! По-скоро доктор! — извика той на уплашеното момиче.

После се върна при Бакстър.

Това, което видя пред себе си, беше първият в Америка случай на болестта, получила впоследствие названието хонгконгска чума. Пренесена чрез стотиците молитвени жезли, тя избухна като пламък, обхвана града и остави след себе си милиони трупове. След седмица само симптомите на хонгконгската чума бяха по-известни на гражданите, отколкото симптомите на дребната шарка.

Брин виждаше пред себе си първата жертва.

С ужас гледаше отровнозеления оттенък, разлял се по лицето и ръцете на Бакстър.

III

Сутринта на 12 април 1959 година Нед Брин се събуди, изми и облече. В един и половина му предстоеше да се срещне с Бен Бакстър — шеф на компанията „Бакстър“. Цялото бъдеще на Брин зависеше от тази среща. Ако получи поддръжката на гигантските бакстъровски предприятия, и при това на изгодни условия...

Брин беше строен, красив, тридесет и шест годишен брюнет. В неговия преднамерено приветлив поглед се чувствуваше истински интерес към хората, меко очертаните устни говореха за стоворчив характер, склонен да приеме доводите на разума. В движенията му се долавяше увереността на човек, който знае своето място в живота.

Брин се готвеше да излезе. Стисна под мишница чадъра, а в джоба си пъхна „Убийства в метрото“ в мека подвързия. Никога не излизаше от къщи без увлекателен криминален роман.

Накрая забодеше на ревера на сакото си ониксовата значка на командор от Океанския туристически клуб. Мнозина считаха, че Брин е още млад за такова високо отличие, но всички бяха съгласни с това, че той не за възрастта си ревностно съблюдава правата и задълженията на своето звание. Заклучи апартамента и приближи до асансьора. Там вече се беше събрала група хора, по-голямата част собственици на малки магазинчета, но между тях Брин видя и двама търговци на едро.

— Чуден ден, мистър Брин — поздрави го момчето, като натисна бутончето на асансьора.

— Надявам се! — каза Брин, потънал в мисли за Бен Бакстър. И все пак с крайчеца на окото си забеляза в кабината на асансьора белокос гигант — истински викинг, да разговаря с нисък плешив човек. Брин се удиви какво ли е довело тази двойка в тяхната многоетажна кооперация. Знаеше болшинството от съкооператорите си от всекидневните срещи, но все още никого не поздравяваше, тъй като се беше пренесъл тук неотдавна.

Когато асансьорът спря на партера, Брин вече беше забравил за викинга. Предстоеше му тежък ден. Предвиждаше трудности в

разговора с Бакстър и искаше предварително всичко да прецени. Излезе на улицата в мрачно-сивото априлско утро и реши да закуси при „Чайлд“.

Часовникът му показваше единадесет без двадесет и пет.

* * *

— Е, какво ще кажете? — попита доктор Свег.

— Според мен, човек като човек. Струва ми се, че ще можем да се сговорим. Впрочем ще видим какво ще стане.

Те вървяха след Брин на разстояние половин пресечка. Високата му стройна фигура се открояваше дори в сутрешната нийоркиска тълпа.

— Най-малко от всичко съм привърженик на насилието — каза доктор Свег. — Но в дадения случай моето мнение е да му чукнем един по главата и готова работа!

— Този начин избраха Аауи и Бити. Мис Чандрагор и Лан Ил решиха да използват подкупа. А на нас е наредено да въздействуваме чрез убеждение.

— Ами ако не се поддаде на убеждение?

Джеймс вдигна рамене.

— Тая работа не ми харесва — каза доктор Свег.

Като вървяха след Брин на половин пресечки, видяха, че той връхлетя върху някакъв розовичък, дебел бизнесмен.

— Извинете — каза Брин.

— Извинете — отговори дебелият бизнесмен.

Кимнаха си небрежно и продължиха своя път. Брин влезе в кафене „Чайлд“ и седна на една отдалечена маса.

— Какво ще обичате, сър? — попита келнерът.

— Яйца, препечен хляб и кафе.

— Не искате ли пържени картофи?

— Не, благодаря!

Келнерът бързо се отдалечи. Брин съсредоточи мислите си върху Бен Бакстър. При финансова поддръжка на Бен Бакстър трудно е дори да си представиш...

— Извинете, сър — чу се глас. — Позволете да поговорим с вас.

— За какво става дума?

Брин вдигна очи и видя русия гигант и нисичкия му приятел, с които вече се бе срещнал в асансьора.

— За работа, която има изключително важно значение — каза ниският.

Брин погледна часовника си. Единадесет без нещо! — До срещата с Бакстър остават още два часа и половина.

Непознатите се спогледаха и си размениха смутени усмивки. Най-после ниският се изкашля.

— Мистър Брин — почна той. — Казвам се Едуин Джеймс. Това е моят колега доктор Свег. Ще ви разкажем крайно странна на пръв поглед история, обаче, надяваме се, да ни изслушате търпеливо. В заключение ще приведем редица доказателства, които, възможно е, да ви убедят или да не ви убедят в истинността на нашия разказ.

Брин се намръщи: Ей, че чудаци! Да не са се побъркали? Но непознатите бяха добре облечени и се държаха безупречно.

— Добре, разправяйте — каза той.

* * *

След двадесет минути Брин възкликна:

— Ама че чудесии ми разказахте!

— Зная! — виновно сви рамене доктор Свег. — Но нашите доказателства...

— ... правят впечатление. Я ми покажете още веднъж онова първото нещичко!

Свег му подаде това, което искаше. Брин с уважение се загледа в малък блестящ предмет.

— Момчета, ако тая дреболийка наистина дава студ и топлина в такива количества, струва ми се, че електрическите корпорации ще бутнат за нея не едно билионче.

— Това е продукт на нашата техника — каза Главният програмист — както впрочем и другите прибори, които видяхте. С изключение на мотрифайера във всички останали няма нищо принципно ново, те са резултат от развитието и усъвършенствуването на днешната техническа мисъл и практика.

— А вашият талазатор! Прост, удобен и евтин начин да се получи прясна вода от морската! — Той се вгледа в двамата си събеседници. — Макар че не е изключено, разбира се, всички тия изобретения да са умело направена имитация.

Доктор Свег вдигна вежди.

— Впрочем аз нещичко разбирам от техника. Дори това да са имитации, те имат същия ефект както в истинските изобретения. Ей, баламосвате ме нещо! Хора на бъдещето! Само това липсваше...

— И така, вие вярвате в това, което ви разказахме за вас, Бен Бакстър и селекцията на времето?

— Как да ви кажа... — Брин се замисли дълбоко. — Вярвам ви условно.

— И ще отмените срещата с Бакстър?

— Не зная.

— Сър!

— Казвам ви, че не зная. Не ви липсва нахалство! — Брин все повече се сърдеше. — Работих като каторжник, за да постигна това. Срещата с Бакстър е най-големият успех в моя живот. Друг такъв шанс не съм имал и няма да имам. А вие ми предлагате да го жертвувам заради някакво си мъгливо предсказание.

— Предсказанието съвсем не е мъгливо — поправи го Джеймс. — То е ясно и недвусмислено.

— Освен това не става дума само за мен. Имам предприятие, служители, съдружници и акционери. И заради тях съм длъжен да се срещна с Бакстър.

— Мистър Брин — каза Свег, — припомнете си какво е поставено на карта!

— Дявол да го вземе! — изруга Брин. — Вие, момчета, ей така, без нищо се стоварвате върху човека от миналото и преспокойно искате да преобърне целия си живот. В края на краищата какво право имате?

— А какво би станало, ако отложите срещата за утре? — предложи доктор Свег. — Това е може би...

— Срещите с Бен Бакстър не се отлагат. Или идвате в уреченото време, или чакате може би цял живот да ви назначи друга среща. — Брин стана. — Вижте какво ще ви кажа. Още не зная как ще постъпя.

Изслушах ви и малко или много ви вярвам, но нищо определено не мога да ви кажа! Трябва сам да взема решение.

Доктор Свег и Джеймс също станаха.

— Ваша работа — каза Главният програмист Джеймс. — Довиждане, мистър Брин! Надявам се, че ще вземете правилно решение. — Стиснаха си ръцете и Брин се отправи към изхода.

Доктор Свег и Джеймс го изпратиха с поглед.

— Е, какво? — попита Свег. — Май че склони?... Или сте на друго мнение.

— Не съм привърженик на предсказанията. Възможността да се измени нещо в пределите на една временна линия е малко вероятна. Наистина не мога да си представя как ще постъпи.

Доктор Свег поклати глава, а след това дълбоко вдъхна въздух.

— Ама как се диша, а?

— Да, за въздуха няма какво да се каже — отговори Главният програмист Джеймс.

* * *

Брин реши да се поразходи по крайбрежната улица, за да възстанови душевното си равновесие. Гледката на огромните океански параходи, които уверено и здраво се държат на стапелите, винаги му действуваше успокояващо. Крачеше равномерно и се мъчеше да осъзнае какво се беше случило с него.

Този глупашки разказ... в който повярва.

А дълга и всички загубени години, в които се бореше да получи правото за покупка на обширните горски площи. В сделката се криеха толкова възможности, които искаше да закрепил и увенчае днес на писмената маса на Бакстър.

Спря се и се загледа в кораба-гигант „Тезей“.

Брин си представи Карибско море, лазурното небе по тези места, щедро слънце, вино и пълна, блажена почивка. Не, всичко това не е за него! Изнурителен труд, постоянно напрежение на всички душевни сили — такава участ сам си избра. Каквото и да му струва, ще продължи да носи своя товар под оловносивото нийоркско небе.

Но защо пък, питаше се. Той е сигурен човек. Работата сама ще се придвижи. Какво му пречи да седне в парахода, да свали от себе си всички грижи и да прекара година под южното слънце?

Радостна възбуда го обзе при мисълта, че нищо не може да му попречи. Сам си е господар, има достатъчно мъжество и воля. Щом е имал сили да преуспее в работата си, ще има сили и да се откаже от нея, да стовари всичко от плещите си и да се вслуша в желанията на сърцето.

А заедно с това да спаси и проклетото и неясно бъдеще.

„По дяволите Бакстър“ — говореше си сам.

Но всичко това е несериозно.

Бъдещето беше твърде мъгливо, твърде далечно. Възможно е цялата тази история да е хитра измама, измислена от конкуренцията.

Нека бъдещето само да се грижи за себе си!

Нед Брин рязко се обърна и закрачи. Трябваше да бърза, за да не закъснее за срещата с Бакстър.

Брин се мъчеше да не мисли за нищо, докато се изкачваше с асансьора в небостъргача на Бакстър. Най-лесното е да действуваш, без да си даваш сметка. На шестнадесетия етаж излезе и се упъти към секретарката.

— Казвам се Брин. Днес имам уговорена среща с мистър Бакстър.

— Да, мистър Брин. Мистър Бакстър ви чака. Влизайте направо.

Но Брин не мръдна от мястото си, изведнъж го обхвана съмнение. Помисли си за съдбата на бъдещите поколения, които заплашва със своята постъпка, помисли за доктор Свиг и за Главния програмист Едуин Джеймс, за тези сериозни доброжелателни хора. Не биха искали от него такава жертва, ако не беше крайно необходима.

И още нещо му дойде наум...

Сред бъдещите поколения ще бъдат и неговите потомци.

— Влезте, сър! — напомни му момичето.

Нещо внезапно щракна в мозъка на Брин.

— Размислих — каза той с някакъв като че ли чужд глас. — Отменям срещата. Предайте на мистър Бакстър, че много съжалявам за всичко.

Обърна се и за да не се разколебае, стремително се затича надолу от шестнадесетия етаж.

* * *

В залата за конференции на Световния планиращ съвет около дългата маса седяха петима представители на федеративните окръзи на Земята и чакаха Едуин Джеймс. Той влезе — хилаво човече с удивително некрасиво лице.

— Вашите доклади! — каза той.

Аауи, доста измачкан след неотдашните приключения, разказа за техния опит да използват насилие и докъде ги доведе това.

— Ако предварително не ни бяхте вързали ръцете, може би резултатът щеше да бъде по-добър — добави в заключение той.

— Не би могло да се каже — отговори Бити, който беше пострадал повече от Аауи.

Лан Ил докладва за частичния успех и пълния провал на съвместния им опит с мис Чандрагор. Брин вече бил готов да ги съпроводи до Индия — дори с цената на това да се откаже от срещата с Бакстър. За съжаление имал възможност да направи и едното, и другото.

В заключение Лан Ил философски се оплака от параходните компании, които възмутително не спазват разписанието.

Главният програмист Джеймс стана от мястото си.

— Искахме да намерим бъдеще, в което Бен Бакстър би запазил живота си и успешно би завършил своята задача по закупуването на горски богатства на Земята. Най-перспективна в това отношение ни се стори Главната историческа линия, към която ние с доктор Свег се обърнахме.

— И досега нищо не сте ни разказали — възрази му от място мис Чандрагор. — Как завърши при вас?

— Убеждението и призивът към разум ни се сториха най-добрият метод на въздействие. Като поразмисли добре, Брин отложи срещата с Бакстър. Обаче...

* * *

Бакстър беше нисък, набит здравеняк с дебел врат и плешива глава: мътните му очи без всякакъв израз гледаха зад златното пенсне. Беше облечен в обикновено работно сако, на ревера на което стоеше рубин сред венче от перли — емблемата на Уолстрийтския клуб.

Вече половин час седеше неподвижно и мислеше за цифрите, господстващите тенденции и набеязващите се перспективи.

Звънна зумерът на вътрешния телефон.

— Какво има, мис Кесиди?

— Идва мистър Брин. Току-що си отиде.

— Това пък какво е?

— Не мога да разбера, мистър Бакстър. — Дойде и каза, че отменя срещата.

— И как изрази всичко това? Повторете дословно.

— Казах, че го чакате, и му предложих да мине във вашия кабинет. Той ме погледна странно и дори се намръщи. Помислих, че е разстроен от нещо. И отново му предложих да влезе при вас. Тогава той каза...

— Дума по дума, мис Кесиди!

— Да, сър. Той каза: размислих. Отказвам се от срещата. Предайте на мистър Бакстър, че много съжалявам за всичко.

— И това е всичко, което каза?

— До последната дума!

— После какво направи?

— Обърна се и се затича навън.

— Затича?

— Да, мистър Бакстър. Дори не дочака асансьора.

— Разбирам.

— Нужно ли ви е нещо друго, мистър Бакстър?

— Не, нищо повече, мис Кесиди. Благодаря ви!

Излиза, че Брин вече знае!

Това е единственото възможно обяснение. Слуховете по някакъв начин са плъзнали. А той си мислеше, че поне до утре никой няма да узнае. Нещо все пак не е предвидил.

Устните му се разтеглиха в горчива усмивка. Не обвиняваше Брин, въпреки че нищо не му пречеше да влезе и да обясни. А впрочем, не. Дори така е по-добре.

Но как е стигнало до него? Кой му е съобщил, че промишлената империя Бакстър е колос на глинени крака, че се гърчи и руши в самата основа.

Ако можеше да се скрие тази новина, макар и за един ден, макар за няколко часа... Щеше да склучи сделката с Брин. Новото предприятие би вдъхнало живот в работите на Бакстър. До времето, когато всичко се разбере, щеше да създаде нова база за своите операции.

Брин е научил и това го е отблъснало. Очевидно всички знаят.

А сега вече никого не можеш удържа. Днес-утре ще връхлетят върху него тези чакали. Ами приятелите, жена му, съдружниците и дребните хорица, които са му поверили своята съдба...

Без да се колебае, Бакстър отвори чекмеджето на бюрото и извади малко стъкълце. Взе оттам две хапчета.

Целият си живот е живял по свои закони. Дойде време да умре по тях.

Бен Бакстър сложи хапчетата на езика си. След две минути се строполи върху бюрото.

Смъртта му ускори прословутата борсова криза от 1959 година.

Разказът е публикуван в Библиотека „Космос“ №5 (приложение към брой 8/1969)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.